

tid en sondring i arbejderbeskyttelsesmæssig henseende mellem små og større håndværksvirksomheder, som ikke er rationel. Rent bortset fra, at arbejderantallets vekslen vil kunne medføre, at samme virksomhed snart kunne være omfattet af hele fabrikkloven, snart kun af dens maskinbeskyttelsesbestemmelser, hvilket ikke blot medfører vanskeligheder for tilsynet, men også for arbejdere og virksomheder, afgiver den nævnte sondring grundlag for konkurrence fra de små håndværksvirksomheders side over for den større virksomhed, der skal opfylde alle fabrikklovens krav.

Allerede under behandlingen af fabrikkloven af 1913 var det da også foreslået, at det skulle være tilstrækkeligt til at inddrage en virksomhed under loven, at den beskæftigede en enkelt arbejder.

Efter lovforslaget sondres der ikke mellem mindre og større virksomheder. Noget andet er, at der formentlig i mange tilfælde vil være anledning til ikke at stille fuldtud de samme krav til mindre virksomheder som til de større, men dette ordnes bedst administrativt.

En bestemt art af håndværksvirksomheder — *bagerier og konditorier* — er foruden reglerne i fabrikklovens kapitel III om maskinbeskyttelse tillige undergivet den særlige bagerilovgivning, jfr. bageriloven af 8. juni 1912, således som denne er ændret ved lov nr. 230 af 9. juni 1920. Ifølge denne lovgivning er alle bagerier og konditorier med fremmed medhjælp underkastet tilsyn efter loven. Virksomheder af nævnte art, der drives af indehaveren alene eller kun med bistand af hustru og børn under 18 år, er ganske vist ikke underkastet lovens almindelige regler, men er dog ifølge lovens § 1, 3. punktum, omfattet af det i medfør af loven udfærdigede regulativ nr. 101 af 17. marts 1931. Lovforslaget vil ikke medføre ændringer i det omfang, i hvilket bagerier og konditorier nu er inddraget under tilsyn, jfr. herved forslaget § 78, stk. 4, dog at de restaurationsbagerier, der ikke for tiden omfattes af bageriloven eller bageriregulativet, vil blive henført under loven.

III. Bygge- og anlægsvirksomhed

vil i det omfang, hvori mekanisk drevet maskineri anvendes, være inddraget under tilsyn efter den nugældende fabrikklovs kapitel III, men vil i øvrigt ikke kunne inddrages under tilsyn efter loven, bortset fra at anlægsvirksomhed i visse undtagelsestilfælde, hvor den vil kunne karakteriseres

som en industrivirksomhed og anses for at foregå på fast arbejdsplads, vil kunne opfylde betingelserne for at blive inddraget.

For så vidt angår *byggevirksomhed*, findes der vel i lovgivningen forskellige bestemmelser, der enten direkte tager sigte på eller tillige vil tjene til at beskytte de i dette fag beskæftigede arbejdere.

Således er det i § 2 i lov af 3. januar 1890 om forandring i og tillæg til bygningslov for *købstæderne* af 30. december 1858 bestemt, at ethvert bygningsarbejde skal udføres på forsvarlig måde, og der er givet nærmere regler herom. Visse bestemmelser findes i forskellige byers bygningsvedtægter, men de er varierende, og ofte mangler der et effektivt tilsyn med bestemmelsernes overholdelse.

Bygningslov for *København* af 29. marts 1939 indeholder i sin § 56 en bestemmelse om, at alle med hensyn til bygnings forsvarelige opførelse og konstruktion m. v. fornødne forskrifter skal gives i en bygningsvedtægt, for så vidt udtrykkelige regler ikke indeholdes i selve loven, og en sådan bygningsvedtægt er senere udstedt.

De omtalte bestemmelser angående bygningsarbejde kan ikke siges at yde bygningsarbejderne en tilstrækkelig effektiv beskyttelse under deres arbejde. En af direktoratet for ulykkesforsikringen udarbejdet statistik over ulykkesforsikringssekskabernes udgifter viser, at ulykkesrisikoen er betydelig ved byggearbejde. Foruden ulykkesrisikoen taler også sundhedsmæssige hensyn for at inddrage bygningsarbejde under videregående tilsyn end det gældende. Herved skabes der mulighed for at gribe ind overfor eventuelle erhvervs sygdomme, og der vil endvidere kunne påbydes de fornødne foranstaltninger for at sikre disse udearbejdere passende opholdsrum, hvor de kan søge ly, indtage deres måltider og opbevare deres klæder m. v.

Ligesom bygningsarbejde hører også *anlægsvirksomhed* — hvorunder falder f. eks. anlæg af jernbaner, havne, veje, broer, tunneller, ledningsarbejde for telefon og telegraf, vand, gas, elektricitet m. m., kloakledninger, kanaler, udgravningsarbejde, brøndboring og andet jord- og betonarbejde — til de farligste. Ulykkesforsikringsstatistikken viser også her betydelige udgifter.

I modsætning til bygningsarbejde findes der for anlægsvirksomheders vedkommende praktisk talt ikke udfærdiget bestemmelser til betryggelse af arbejdernes liv og sundhed.

Spørgsmålet om at inddrage bygge- og anlægsvirksomhed under tilsyn har allerede tidligere været fremme. Således blev der